

การพัฒนามาตรการทางการเงิน เพื่อสนับสนุน เศรษฐกิจสีเขียว

Research Story

ทุกวันนี้ เราทุกคนต่างเกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะผลิตภัณฑ์ที่สนองความต้องการรวมถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคตั้งแต่ตื่นนอนแล้วแต่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าว อาจส่งผลกระทบต่ออีกซีกโลกหนึ่งก็เป็นได้ จึงทำให้เกิดแนวคิด “เศรษฐกิจสีเขียว” ขึ้น เพื่อให้การผลิตไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว สำหรับคอลัมน์ Research Story ประจำเดือน ตุลาคม ผู้เขียนขอนำเสนอผลงานวิจัยที่น่าสนใจ ดำเนินโครงการโดยนักวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ซึ่งผลงานดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวโดยการใช้มาตรการทางการเงิน ผู้เขียนได้สรุปเนื้อหาไว้พอสังเขป ดังนี้

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน จำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติบางประเภทไม่สามารถสร้างทดแทนได้หรืออาจต้องใช้ระยะเวลานานในการสร้างเพื่อทดแทน ทำให้ราคาทรัพยากรธรรมชาติในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมสูงขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น แนวคิดเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งพลังงานที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ (Renewable Energy) หรือเทคโนโลยีใหม่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Energy) ซึ่งจะช่วยพัฒนาศักยภาพของเศรษฐกิจและส่งเสริมให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไป

แม้ว่าแนวคิดเศรษฐกิจสีเขียวจะมีประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมมากมาย แต่การสนับสนุนทางการเงินเพื่อเศรษฐกิจสีเขียวในประเทศไทยยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ประการแรก ธุรกิจส่วนใหญ่โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังไม่เห็นถึงผลประโยชน์ระยะยาวในการเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตให้มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประการที่สอง สถาบันการเงิน ทั้งสถาบันการเงินเฉพาะกิจและธนาคารพาณิชย์ยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่เพียงพอในการประเมินความเสี่ยงและความคุ้มค่าของโครงการสีเขียว และประการสุดท้ายในการดำเนินโครงการสีเขียวต้องใช้เงินลงทุนเริ่มแรกเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลให้ผู้ผลิตและสถาบันการเงินไม่สนใจการดำเนินธุรกรรมเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียว

ดังนั้น ในการสนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียวในประเทศไทย ภาครัฐจึงจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญในการให้เงินทุนและสนับสนุนอุตสาหกรรมที่มีการผลิตพลังงานทางเลือกหรือมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นอกจากนี้ มาตรการทางการเงินของภาครัฐในการสนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียวควรดำเนินการผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่มีพันธกิจในการเติมเต็มช่องว่างในระบบการเงิน และมีเครือข่ายที่กว้างขวาง สามารถให้การช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง

Research Story

วิธีการดำเนินการวิจัย

ศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์การเงินเฉพาะกิจ 8 แห่ง เพื่อประเมินความสามารถในการดำเนินมาตรการทางการเงินสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว รวมถึงพัฒนาแบบจำลองสำหรับการวิเคราะห์ต้นทุน-ประโยชน์ (cost-benefit) ของทางเลือกของมาตรการทางการเงินผ่านสถานการณ์การเงินเฉพาะกิจสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว โดยเฉพาะการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการสนับสนุนทางการเงินสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว

ผลการศึกษา

- ◆ ผลจากการวิเคราะห์โอกาสและศักยภาพทางการเงินของสถานการณ์การเงินเฉพาะกิจในการสนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียว พบว่า สถานการณ์การเงินเฉพาะกิจในภาพรวมมีฐานะทางการเงินที่แข็งแกร่งและพร้อมให้การสนับสนุน ยกเว้น บตท. ที่มีพันธกิจในการดำเนินงานที่จำกัดไม่สามารถให้การสนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียวได้
- ◆ ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจสีเขียวทั้งจากสถานการณ์การเงินเฉพาะกิจและธนาคารพาณิชย์ พบว่า สถานการณ์การเงินทั้งสองประเภทให้การสนับสนุนโครงการเศรษฐกิจสีเขียวที่ครอบคลุมธุรกิจทุกประเภท โดยเน้นให้การสนับสนุนด้านพลังงานทางเลือก ส่วนทางด้านอุปสรรค ได้แก่ ขั้นตอนการพิจารณาสินเชื่อที่ยังยาก โครงการมีความเสี่ยงสูงทั้งด้านเครดิตและด้านปฏิบัติการ ด้านการสนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียวจากภาครัฐนั้น ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าควรใช้มาตรการทั้งกึ่งการคลัง อาทิ การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การค้ำประกันสินเชื่อ และมาตรการทางการคลัง เช่น การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เป็นต้น
- ◆ ผลจากการใช้แบบจำลองผลประโยชน์และต้นทุนในการในการวิเคราะห์ประโยชน์ที่ได้จากการลงทุนเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจ สีเขียวตามแผนอนุรักษ์พลังงาน (ปี 2557-2573) พบว่า จะได้ผลประโยชน์รวมทั้งสิ้น 7.2 ล้านล้านบาท โดยแบ่งออกเป็นผลประโยชน์ทางตรงจากการประหยัดพลังงาน 6.7 ล้านล้านบาท และผลประโยชน์ทางอ้อมจากการลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 5 แสนล้านบาท

สำหรับผู้สนใจ สามารถค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากฐานข้อมูลห้องสมุดออนไลน์ ของ สศค. (http://www.fpo.go.th/e_research/) หรือติดต่อได้ที่ห้องสมุด สศค. ชั้น 5 ค่ะ

อ้างอิงจาก: เวทวงศ์ พวงทรัพย์ และคณะ . 2557. การพัฒนามาตรการทางการเงินเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียว. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.